

Násilí na ženách v souvislosti s COVID-19

Dr. Dana Moree, Fakulta humanitních studií Univerzity Karlovy

Mgr. Blanka Nyklová, PhD, Sociologický ústav AV ČR, v. v. i.

Výzkumná otázka

„Jaký je vliv pandemie a s ní souvisejících opatření včetně karantény na násilí na ženách, a to především v kontextu domácího násilí?“

Datum zahájení výzkumu: 18. 4. 2020 (data z konzultací od března 2020)

Induktivní průběžné kódování

Kvalitativní multimetodický výzkum:

- **Terénní deníky**, přepisy distančních forem komunikace s klientkami a klienty organizací Acorus, ROSA a proFem; analyzovaných případů celkem (n = 71)
- **Polostrukturované rozhovory s klientkami** organizací Acorus, z. ú., proFem – centrum pro oběti domácího a sexuálního násilí, o. p. s., a ROSA Centrum pro ženy, z.s. (n = 11)
- **Polostrukturované rozhovory s pracovníci a pracovníkem** organizací Acorus, ROSA a proFem, Magdalenium, z. s., Pro Dialog, z. s., Pro Sapia, z. ú., Persefona, z. s., a Women for Women (W4W), o. p. s. (n = 9)

Hlavní zjištění

- Počet případů i intenzita násilí v době krize vzrostly (30 – 40 % nárůst poptávky po službách, dramaticnost situací a větší traumatizace obětí, snížení možností úniku z rizikových situací)
- Fyzické násilí s viditelnými důsledky je jen špičkou ledovce
- Téměř ½ případů – po opuštění společné domácnosti – pokračující DN, nejasnosti ohledně předávání dětí
- Nově – dlouhodobé vztahy – v krizi potlačené napětí eskalovalo
- Nově – ženy z ČR žijící v zahraničí a migrantky žijící v ČR

Hlavní zjištění: NNO

- Proaktivní přístup
- Okamžitý efekt zavedení distančních služeb NNO (chat, messenger...)
- Nárůst poptávky po skončení nouzového stavu na 100 % kapacity
- Feminizace pomáhajících profesí – dopad OČR na provoz NNO

Hlavní jištění: PČR, OSPOD

- PČR fungovala nekonzistentně – rozdílný přístup v různých krajích, snaha vést strany ke smíru – v případě stupňovaného psychického i fyzického násilí kontraproduktivní
- Zaznamenán 1 případ proaktivního přístupu k dlouhodobě řešenému DN
- Neposkytování informace o pomáhajících organizacích ze strany PČR
- OSPOD – nekonzistentní přístup napříč kraji, reaktivní přístup

Hlavní zjištění: soudy

- Až na výjimky předběžných opatření a urgentních úkonů činnost pozastavena (ohrožení dalšími průtahy včetně řešení situace nezletilých dětí-svědků DN)
- V některých případech, kdy násilné osoby využily situace a znovu otevřely např. otázku opatrovnictví, a podávaly předběžná opatření, soudy ve zrychleném procesu rozhodovaly bez znalosti situace a zohlednění jejího násilného kontextu
- Soudy rovněž rušily některým pachatelům vazby a ti se vrátili v situaci nouzového stavu domů k obětem

Hlavní rizikové oblasti a doporučení:

Riziková témata	Doporučení
Velké množství obětí zůstává v rámci systému bez pomoci	Diverzifikovat pomoc pro jednotlivé situace a typy obětí/násilí
	Institute by měly reagovat pro-aktivně – kontaktovat rizikové rodiny, zvláště v případě přítomnosti nezletilých – svědků DN
	Zajistit pokračování poskytování distančních služeb všech poskytovatelů služeb
Institute reagují nekonzistentně (předávání dětí, vykazování...)	Postupy institucí je potřeba sjednotit a zajistit jednotný výklad pravidel v terénu
Akutní nedostatek „rychlé pomoci“ (krizová lůžka, finanční pomoc v nouzi)	Adaptace pobytových služeb epidemiologickým nárokům - zajištění dostatečného množství krizových lůžek, možnost čerpat „rychlé dávky“ – v řádu dnů, nikoli týdnů/měsíců
Nejednoznačný pohled na to, kdo potřebuje pomoc	Označení osob ohrožených domácím násilím za skupinu zvláště ohroženou v případě zavedení nouzového stavu

Děkujeme za pozornost

Blanka Nyklová

Sociologický ústav AV ČR, v. v. i.

blanka.nyklova@soc.cas.cz

Dana Moree

Fakulta humanitních studií Univerzity Karlovy

dana.moree@fhs.cuni.cz